

Apoštolská cesta papeže Benedikta XVI. do Německa
Promluva Svatého otce k Radě evangelické církve
pátek, 23. září 2011, 11.45 hodin

Vážené dámy, vážení pánové!

Když se nyní ujímám slova, chtěl bych především poděkovat za tuto příležitost k setkání s vámi. Jsem vděčný zvláště předsedovi Schneiderovi, který mě přivítal a svými milými slovy mě mezi vás přijal. Zároveň bych chtěl poděkovat za tento zvláštní dar, že se naše setkání může odehrát na tomto historickém místě.

Jako římského biskupa mne naplňuje dojetím, že se mohu setkat s reprezentanty Rady německé evangelické církve v dávném augustiniánském klášteře v Erfurtu. Zde Luther studoval teologii. Zde byl r. 1507 vysvěcen na kněze. Navzdory přání svého otce nepokračoval ve studiích práva, ale studoval teologii a kráčel ke kněžství v řádu svatého Augustina. Na této cestě netěkal od jednoho k druhému. To, co mu nedávalo pokoj, byla otázka po Bohu, jeho hluboká vášeň a vzpruha jeho života a celé jeho cesty. „Jak je možný Bůh, který je milosrdný“ – tato otázka pronikala jeho srdcem a stála v pozadí všech jeho teologických bádání i každého vnitřního boje. Teologie pro něho nebyla akademickou záležitostí, ale vnitřním bojem se sebou samým, bojem, v němž šlo o Boha, boj s Bohem. „Jak je možný Bůh, který je milosrdný?“ Vždycky znovu mě zasahuje fakt, že právě tato otázka byla hybnou silou celé jeho cesty. Kdo dnes, dokonce i mezi křesťany, řeší něco podobného? Co znamená otázka po Bohu v našem životě? V našem hlásání? Pro většinu lidí, i mezi křesťany, se Bůh v posledku o naše hříchy a naše ctnosti nezajímá. Protože on přece ví, že jsme všichni jenom lidé (tělesní). Pokud dnes ještě věříme v druhý břeh a v Boží soud, téměř všichni předpokládáme, že Bůh v praxi musí být velkorysý a že nakonec ve svém milosrdenství opomine naše malé nedostatky. Jsou ale naše nedostatky opravdu tak malé? Což není svět ničen kvůli korupci velkých, ale také malých, kteří myslí pouze na vlastní prospěch? Není snad devastován kvůli moci drog, kterou drží na jedné straně touha po životě a penězích a na straně druhé lačnost po požitku u těch lidí, kteří jim propadli? Není snad ohrožen narůstajícím sklonem k násilí, který se nezdá maskuje zdánlivou religiozitou? Mohly by hlad a chudoba devastovat do takové míry celé oblasti světa, kdyby v nás Boží láska a u Něho začínající láska k bližnímu a k Božím tvorům, lidem, byla živější? V otázkách tímto směrem by se dalo pokračovat. Ne, zlo není titěrnost. Nemohlo by být tak silné, kdybychom my kladli Boha skutečně do středu svého života. Otázka „Jaká je Boží pozice ve vztahu ke mně, jak si stojím já před Bohem“ – tato palčivá otázka Martina Luthera by se měla znovu stát - jistě novým způsobem – také naší otázkou. Myslím, že toto je první apel, který bychom měli cítit při setkání s Martinem Lutherem.

A pak je důležité toto: Bůh, jediný Bůh, Stvořitel nebe a země, je něčím jiným, než filosofickou hypotézou o původu vesmíru. Tento Bůh má tvář a mluvil k nám. V člověku Ježíši Kristu se stal jedním z nás – pravý Bůh a pravý člověk zároveň. Lutherovo myšlení, celá jeho spiritualita byla naprosto kristocentrická: „To, co podporuje Kristovu věc“ bylo pro Luthera hermeneutickým kritériem, rozhodujícím o interpretaci Písma Svatého. To ovšem předpokládá, že Kristus je středem naší spirituality a že láska k Němu, život s Ním orientuje náš život.

Možná mi nyní řeknete: Dobrá, ale co má tohle všechno společného s naší ekumenickou situací? Není to všechno jen pokus mnohoslovně obejít naléhavé problémy, ve kterých čekáme praktický pokrok a konkrétní výsledky? K tomu odpovídám: to, co je pro ekumenismus nejnezbytnější, je především neztratit takřka nepozorovaně pod tlakem sekularizace velké věci, které máme společné, a jako takové nás činí křesťany a zůstávají darem a úkolem. Bylo chybou konfesního věku vidět pouze to, co nás dělí, a nevnímat zásadním způsobem to, co máme společného ve velkých směrnicích (direktivách) Písma svatého a ve vyznáních víry

antického křesťanství. Právě to je velký pokrok ekumenismu posledních desetiletí, že jsme si totiž povšimli tohoto společenství ve společné modlitbě a zpěvu, ve společném nasazení za křesťanský étos před světem, ve společném svědectví o Bohu Ježíše Krista v tomto světě, a že uznáváme toto společenství za náš nepomíjející základ. Nebezpečí, že bychom o něj mohli přijít, není bohužel nereálné.

Chtěl bych zde upozornit na dva aspekty. V poslední době se geografie křesťanství hluboce změnila a mění se i nadále. Církve historických vyznání zůstávají často zmateny před novou formou křesťanství, která se šíří s ohromným misijním dynamismem, jehož formy někdy budí obavy. Je to křesťanství s chabým institucionálním zázemím, s malou výbavou racionality a s ještě menší dogmatickou výbavou, ale také málo stabilní. Tento celosvětový fenomén nám všem klade otázku, co pozitivního a co negativního nám tato nová forma křesťanství má říci? V každém případě nás znovu staví před otázku po tom, co zůstává vždy platné a co může nebo by mělo být změněno, před otázkou po základní volbě ve víře. Hlubší a v naší zemi palčivější je druhá výzva, jež stojí před celým křesťanstvem. O té bych chtěl mluvit: jde o kontext sekularizovaného světa, ve kterém musíme žít a svědčit v něm dnes o své víře. Nepřítomnost Boha v naší společnosti doléhá stále tíživěji, dějiny jeho zjevení, o nichž k nám mluví Písmo, se zdají vězet v minulosti, která se stále více vzdaluje. Je tedy na místě ustoupit tlaku sekularizace, stát se moderní tak, že víru rozředíme? Víra dnes přirozeně musí být znovu promyšlena a především žita novým způsobem, aby se stávala něčím, co patří přítomnosti. Tím, co pomáhá, ovšem není rozředění víry, nýbrž jedině její plné prožívání v našem dnešku. To je ústřední úkol ekumenismu. V tom bychom si měli navzájem pomáhat, v hlubší a životnější víře. Taktiky nás nezachrání. Nezachrání křesťanství. Tím, co nás zachrání je znovu promyšlená a nově prožívaná víra, skrze niž Kristus a s Ním živý Bůh vstoupí do tohoto našeho světa.

Tak jako nás mučedníci nacistické epochy přivedli jedny k druhým a vyvolali první velkou ekumenickou vstřícnost, tak také dnes víra, počínající v hloubi nás samých, uprostřed sekularizovaného světa, je nejsilnější ekumenickou silou, která nás znovu spojuje a vede nás k jednotě v jediném Pánu.

Přeložila Johana Bronková, Vatikánský rozhlas

Benedikt XVI. v Lutherově klášteře, 23. 9. 2011, 14:20 tisk.cirkev.cz

V bývalém augustiniánském klášteře v Erfurtu, kde před 500 lety žil Martin Luther, se konalo dnes odpoledne očekávané ekumenické setkání Benedikta XVI. a zástupců německých evangelíků.

Erfurt: Do Erfurtu přiletěl Benedikt XVI. dnes krátce před polednem. Se zástupci Rady německé evangelické církve se setkal v bývalém augustiniánském klášteře, do kterého Martin Luther před 500 lety vstoupil, přijal kněžské svěcení a sloužil svou první mši svatou. Na setkání s papežem nechyběl ani předseda Rady německé evangelické církve, pastor Nikolaus Schneider. Ten už před setkáním označil návštěvu papeže v Lutherově bývalém klášteře za významnou událost, mimo jiné s ohledem na blížící se výročí 500 let od Reformace, které se bude slavit v roce 2017.